

Providing an Altruistic Leadership Framework in Order to Protect the Rights of the Beneficiaries

Samira Ranjbar

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Mehran Matinfard (Coressponding author)

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

m_matinfard@iau.ac.ir

Mohammad Hassani

Department of Accounting, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Mohammad Khodaei-Vala-Zaghard

Department of Finance, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Article Info	Extended Abstract
Article type: Research Article	Introduntion This study aims to provide a framework for altruistic governance in the functions of protecting the rights of stakeholders and to determine the categories, components, and themes that can be evaluated for corporate governance civilization at the capital market level. From an applied perspective, this research covers a level of financial reporting transparency that is of interest to analysts, legislators, and capital market decision-makers, which, in addition to creating information symmetry, can also create investment attractiveness with the aim of obtaining more income even from the general public of the capital market due to the existence of more effective supervision in the form of a governance civilization due to the promotion of ethical values. Because the information disclosed in the financial statements that is integrated can create a more coherent link between the decision-making functions between the company and the shareholders. Therefore, the results of this research in the theoretical dimension can help develop new literature in the field of corporate governance and financial reporting and enhance the scientific understanding of students and professors in the functional functions of capital market companies, and in the practical dimension, it can also lead to greater convergence between supervision and the development of financial reporting integrity for analysts, investors, and all capital market elements.
Article history: Received: 23 Jun 2024 Accepted: 07 Dec 2024	
Keywords: altruistic leadership; content analysis; Ecosystem development.	
JEL: M14, G30, G34 M41.	Methods

From the perspective of the purpose of this study, it is classified as exploratory, because although the concept of civilization has been considered in management science and social sciences, its emergence in corporate governance functions requires identifying the measurable aspects of this variable. Therefore, using content screening and content analysis, an attempt is made to identify categories, components, and propositional themes at the level of capital market companies through three stages of classification. Finally, it should be stated that in terms of the type of data collection, this research is of a mixed type (qualitative/quantitative). Accordingly, from a qualitative perspective, critical tools and content screening processes are used to collect research data so that by identifying the evaluable criteria of corporate governance civilization and after conducting Delphi analysis, it is possible to expand the desired dimensions to the study area. Then, in the quantitative part, fuzzy matrix analysis is first used to evaluate the dimensions identified at the level of capital market companies.

Results

The results of the study in the qualitative section indicate the existence of 36 basic themes and 6 organizing themes based on 3 overarching themes. In the quantitative section, it was determined that the most desirable effective theme in implementing an altruistic governance system is the ecosystem development approach, which can be considered a basis for strengthening the interests of stakeholders. According to the results of reliability, convergent validity and divergent validity, it was observed that the measurement models of the structural equation model of the research have the ability to measure the latent variables of the research in a desirable way. After measuring the validity and reliability of the measurement model, the structural model was evaluated through the relationships between the latent variables. In the present study, two criteria were used: the coefficient of determination (R^2) and the coefficient of prediction power (Q^2). R^2 is a criterion that indicates the effect of an exogenous variable on an endogenous variable, which can confirm the suitability of the structural model fit. In addition, a criterion called Q^2 was used to examine the predictive power of the model. According to the results of this criterion, it can be concluded that the model has "strong" predictive power. Also, considering that the standardized coefficient (path coefficient), the dimensions of corporate governance civilization have a positive and significant effect on the integrity of financial reporting, and the path coefficient is positive and equal to 0.80, and the t-statistic is also equal to 29.79, which is greater than 1.96, as a result, the main hypothesis of the research is confirmed and it is clear that corporate governance civilization has a significant effect on the integrity of financial reporting of capital market companies.

Conclusions

In analyzing the results obtained, it should be stated that the protectionist approach in the category of developing the level of governance protection refers to the fact that companies have no choice but to prioritize the interests of stakeholders, especially their shareholders, in order to achieve governance civilization due to the nature of the companies in which they are located, that is, the nature of representation, in order to achieve sustainability in this area. In this function, corporate governance requires a level of dynamic intra-organizational communication and the perceived support of corporate governance oversight functions in order to benefit from all its capacities to increase the effectiveness of protecting the interests of stakeholders inside and outside the company. In simpler terms, when shareholders understand that the focus of governance functions is to prevent the violation of their rights, while increasing the level of their interactions with them, they also try to have the necessary alignment and sufficient support with the company in line with governance policies and strategies. Therefore, corporate governance can use the protectionism criterion as part of its processes in the field of controlling the company's performance, creating a plan such as paying compensation to shareholders in the articles of association or management's interpretative reports, so that by transferring perceived support to stakeholders, they can gain higher trust in a competitive market. Therefore, through the transcendental communications of corporate governance within the company and its connection with the interests of external stakeholders, the effectiveness of the level of satisfying the desired level of expectations will lead to an increase in the level of satisfaction of stakeholders with the company's performance. The development of such procedures in corporate governance structures can also have other aspects in terms of institutions. For example, strengthening the supervisory capabilities of financial and accounting functions will cause the level of legal assessments to unconditionally reflect more information to shareholders and investors, and in this way, that part of the company's performance that may have remained hidden can be reflected to stakeholders voluntarily. Separation of ownership from corporate control, such as reducing the level of managerial ownership, can be considered another part of the protectionist functions in the phenomenon of corporate governance civilization, which, due to the existence of a comprehensive understanding of the importance of stakeholders' rights in dealing with them, helps companies to have a higher status and credibility in a competitive market. This credibility can also help reduce the restrictions on accessing financial resources needed in investment plans and projects of such companies,

because due to the level of supervision over the company's managers' actions regarding the protection of stakeholders' rights, current shareholders will be more loyal and more investors will be inclined to enter this field. In analyzing the results obtained, it should be stated that strengthening the approaches related to governance civilization that are current in the structural, citizenship, and protective fields can help increase the integrity of companies' financial reporting. Because companies whose governance level follows ethical and professional values to prevent the rights of stakeholders from being violated through supervisory and control structures on the performance of managers, they disclose news and information in a coherent manner that covers aspects of the comprehensive functions of companies in the competitive market. Observing such practices and pursuing such values can indicate the level of integrity of the companies' functions in disclosing information. In other words, governance civilization helps companies to have more interactive communications with their stakeholders and strengthen the level of trust and confidence in the company through timely feedback of information to them.

Conflict of Interest

The authors declare that they have no conflict of interest with respect to the author or publication of this article.

ارائه‌ی چارچوب راهبری نوع‌دوستانه در کارکردهای حفاظت از حقوق ذینفعان

سمیرا رنجبر

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مهران متین فرد (نویسنده مسوول)

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

m_matinfard@iau.ac.ir

محمد حسنی

گروه حسابداری، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

محمد خدائی وله زاقرد

گروه مالی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۰۳ تیر ماه

۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۷ آذرماه

۱۴۰۳

واژگان کلیدی:

راهبری نوع دوستانه؛ تحلیل

مضمون؛ توسعه اکوسیستمی

با ارجاع به سند چشم‌انداز بیست‌ساله گسترش و تعمیق نظام جامع تامین مالی و گسترش سهم بازار سرمایه می‌توان نقش راهبری نوع‌دوستانه از پیامدهای مهم توسعه بازار سرمایه به منظور پایداری اقتصاد در سطح راهبری شرکتی، سطح حفاظت‌پذیری از منافع سهامداران تقویت گردد. این مطالعه با هدف ارائه‌ی چارچوب راهبری نوع‌دوستانه در کارکردهای حفاظت از حقوق ذینفعان به تعیین مقوله‌ها، مؤلفه‌ها و مضامین قابل ارزیابی تمدن حاکمیت شرکتی در سطح بازار سرمایه می‌پردازد. به لحاظ روش‌شناسی مطالعه‌ی حاضر، از نوع ترکیبی قلمداد می‌شود که از طریق مجموعه‌ای از فرآیندهای جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی و کمی، نسبت به انجام این مطالعه اقدام می‌نماید. در بخش کیفی ابزار مطالعه مصاحبه و چک لیست‌های امتیازی غربالگری محتوایی سیستماتیک بودند که در شناسایی مضامین پایه؛ سازمان دهنده و فراگیر به عنوان فرآیند تحلیل مضمون نقش داشتند. در بخش کمی، چک لیست‌های ارزیابی ماتریسی براساس مقایسه زوجی سطری «*I*» و ستونی «*J*» بودند. جامعه‌ی هدف در بخش کیفی خبرگان دانشگاهی در رشته حسابداری بودند که تعداد ۱۲ نفر از طریق شیوه نمونه‌گیری نظری و فرآیند گلوله برفی مورد مصاحبه قرار گرفتند. در بخش کمی نیز تعداد ۲۵ نفر از مدیران شرکت‌های بورسی براساس تجربه‌های کاری و سطح دانش فنی و تخصص مدیریت از طریق شیوه نمونه‌گیری هدفمند مشارکت داشتند. نتایج مطالعه در بخش کیفی از وجود ۳۶ مضمون پایه و ۶ مضمون سازمان‌دهنده بر مبنای ۳ مضمون فراگیر حکایت دارد و در بخش کمی مشخص شد، مطلوب‌ترین مضمون مؤثر در پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه، رویکرد توسعه اکوسیستمی می‌باشد، که می‌تواند مبنایی در تقویت منافع ذینفعان تلقی شود.

۱. مقدمه

ظهور یکی از بحث برانگیزترین مباحث مرتبط با شیوه‌های اداره‌ی شرکت‌ها در دو دهه‌ی اخیر با عنوان راهبری شرکتی در ساختار مدیریت شرکت‌های بازار سرمایه، بسیاری از پژوهشگران را از گذشته تا به امروز بر آن داشته است تا رویکردهای نظری و تجربی از ماهیت این مفهوم را در راستای رعایت حقوق ذینفعان مورد بررسی قرار دهند ([Yakubu et al., 2023](#)). راهبری شرکتی که در یک تعریف مشخص، به مجموعه مکانیزم‌های ساختاری و مدیریتی نظارت بر عملکردهای شرکت‌ها، در بازارهای مالی اشاره دارد و فرآیندی از ارتباط بین هیئت‌مدیره با مدیران و سهامداران شرکت‌ها را در بر می‌گیرد که می‌تواند مبنایی برای نظارت دقیق بر رفتارهای فرصت‌طلبانه تلقی شود ([Ghaeed et al., 2024](#)). اما این تعریف کلاسیک از راهبری شرکتی، بیشتر پوشش‌دهنده‌ی ظرفیت‌های نظارت کمی و پیشرو در پایبندی به الزامات قانونی و نهادی را شامل می‌شود و چندان به ظرفیت‌ها و برابری حقوق ذینفعان توجه نمی‌کند ([Neves et al., 2023](#)).

راهبری نوع‌دوستانه^۱ جنبه‌هایی از شیوه‌های نظارت و تعامل در افشاء اطلاعات شرکت‌ها را در بر می‌گیرد که توسعه‌دهنده‌ی منافع برابر و عادلانه در تعامل بین شرکت‌ها با ذینفعان می‌باشد ([Marra et al., 2022](#)). این نوع از حاکمیت شرکتی در واقع پاسخی مشروع، به اتفاقات چندسال اخیر در افزایش تقلب و ورشکستگی شرکت‌ها محسوب می‌شود که با شیوه‌ایی از عملکردهای فرصت‌طلبانه، صرفاً به دنبال پایبندی به حقوق اقلیت‌های دارای قدرت در ساختار شرکت‌ها بوده است ([Ishfaq et al., 2021](#)).

براین اساس وجود ارزش‌های نوع‌دوستانه در فرآیندهای راهبری شرکتی را می‌بایست دلیلی برای اهتمام ورزیدن به حفظ منافع دیگران در کنار منافع ارکان شرکت در یک بازار رقابتی قلمداد نمود تا تا با کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه زمینه‌ی کمتر شدن شکاف هزینه‌های نمایندگی شرکت‌ها را ممکن نمایند ([Tshabalala, 2021](#)). به عبارت دیگر این رویکرد در عصر رقابتی امروز باعث می‌گردد تا رفتارهای سوء مدیریتی کاهش یابد و شرکت چشم‌اندازهای پایداری از مراددهی اثربخش‌تر با ذینفعان در سطح بازار را ترسیم نماید ([Zhao et al., 2020](#)). زیرا کمیت و کیفیت افشاء اطلاعات باعث قابلیت اتکاءپذیری ذینفعان به نظارت‌های راهبران شرکت می‌شود، که از جمله

^۱ Corporate Governance Philanthropy

مهمترین ابزارهای تصمیم‌گیری است که می‌تواند بر حسب ماهیت مسئولیت‌پذیری حاکمیت شرکتی برای سرمایه‌گذاران ایجاد شود ([Bui & Krajcsák, 2024](#)). زمانی که اطلاعات از طریق راهبران شرکت به عموم ذینفعان عرضه می‌گردد، این اطلاعات توسط معامله‌گران، سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شود و بر این اساس، نسبت به خرید و فروش سهام شرکت‌ها، تصمیم‌گیری می‌نمایند ([Safikhani et al., 2024](#)).

لذا راهبری نوع‌دوستانه، را می‌بایست مبنایی برآمده از انتظارات اجتماعی شفاف و متوازن جریان افشاء اطلاعات تلقی نمود که به رعایت حقوق ذینفعان منجر می‌گردد ([Aggarwal, 2023](#)). به‌لحاظ کاربردی می‌بایست اذعان نمود اگرچه در قانون تجارت ایران بر رعایت اصل برابری و حفاظت از حقوق سهامداران و احقاق حق آنان تأکید شده است و در مواد ۳۷ و ۳۸ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (ل.ا.ق.ت) مصوب سال ۱۳۷۴ به طور مشخص ذکر گردیده است، اما وجود نابرابری‌ها و تبعیض منافع در مکانیزم‌های راهبری شرکت‌های بازار سرمایه نشان دهنده‌ی نیاز مبرمی به توسعه کارکردهایی از نوع عادلانه و برابر می‌باشد که این مطالعه به واسطه‌ی بررسی پدیده‌ی نوع‌دوستی در پی دستیابی به آن می‌باشد. از طرف دیگر اگرچه نقش و مسئولیت هیئت‌مدیره و وظایف آن‌ها طبق مواد ۶ تا ۷۴ ل.ا.ق.ت مورد توجه بوده است، اما در عمل حقوق تکلیف شده سهامداران در قانون همچون؛ حق دریافت اندوخته‌ی قابل تقسیم شرکت؛ حق رأی در مجامع و سایر حقوق اثرگذار سهامداران نسبت به آگاهی از وضعیت شرکت در دوره‌های مختلف به خوبی به اجرا در نمی‌آید ([Navabi Moghadam et al., 2022](#)). لذا باتوجه به توضیح‌های ارائه شده، هدف این پژوهش طراحی چارچوب مفهوم راهبری نوع‌دوستانه بر مبنای فرآیند پیاده‌سازی مضامین مؤثر بر توسعه‌ای مفهوم و تعمیم آن به بستر مطالعه از طریق تحلیل رتبه‌بندی تفسیری می‌باشد.

۲. مبانی نظری

جدایی مالکیت از مدیریت و احتمال بروز فرصت‌طلبی‌های ساختاری و مدیریتی شرکت‌ها، ضمن اینکه به دلیل ریسک ناشی از تقارن اطلاعاتی می‌تواند ریزش قیمت سهام شرکت‌ها را به همراه داشته باشد ([Bui & Krajcsák, 2024](#)). در عین حال به دلیل وجود مشکلات مرتبط با خطرات رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای همواره این نگرانی را مبنی بر تضییع حقوق ذینفعان محتمل نگه می‌دارد و این مسئله به تدریج باعث کاهش اعتماد سهامداران و سرمایه‌گذاران می‌شود ([Ozili, 2023](#)). نظام راهبری شرکتی

به عنوان یکی از ارکان نظارت بر عملکردهای مالی شرکت‌ها در این زمینه نقش غیرقابل انکاری را می‌تواند ایفا نمایند. پژوهش‌های انتشار یافته طی چند سال گذشته با ایجاد تفاوت بین رویکردهای نظام راهبری شرکتی کلاسیک و مدرن، در یک نقطه نظر مشترک بر این فرضیه تأکید دارند که توسعه‌ی ساز و کارهای نظام راهبری براساس ارزش‌های اجتماعی، ابزاری سودمند برای ذینفعان مبنی بر ارزیابی عملکرد شرکت‌ها تلقی می‌شوند ([Arefmanesh et al., 2022](#); [Xu et al., 2023](#)).

در واقع تعمیم مفهوم نوع‌دوستی به کارکردهای راهبری شرکتی، در معرفت‌شناسی فلسفی خود در واقع توسعه دهنده‌ی فرهنگی غالب، در نظارت‌های فراگیر بر عملکردهای مالی شرکت‌ها می‌باشد تا از این طریق امکان دستیابی به توسعه‌ی پایداری را تقویت نمایند. به عبارت دیگر، راهبری نوع‌دوستانه، مؤید مجموعه‌ای از ارزش‌های فراگیر اجتماعی است که افزایش اثربخشی ارتباطات شرکت با ذینفعان را تقویت می‌نماید ([Chai et al., 2022](#)). براین مبنا طراحی و تدوین الگوهای مؤثر برای بهبود ارزش‌های نوع‌دوستانه و رفتارهای توأم با بشردوستی جهت حفاظت از منافع سهامداران، این امکان را در اختیار شرکت‌ها قرار می‌دهد که برای بهبود شاخص‌های بهره‌وری در جذب نقدینگی به واسطه‌ی تقویت اعتماد عمومی، موفقیت‌های چشمگیری را به دست آورند. جوّ و ارزش‌های منبعث از چنین ساختارهای یکپارچه‌ای از منظر ترویج ارزش‌های اخلاقی، شرکت را به یک شرکت پایبند به اصول انسانی بدل می‌نماید و زمینه‌ی کاهش تعارضات بین شرکت با سهامداران و سرمایه‌گذاران را محقق می‌کند ([Grine et al., 2013](#)).

باتوجه به توضیح‌های داده شده، سوال‌های زیر برای انجام فرآیندهای تحلیل ارائه می‌شود:

۱. مضامین شکل دهنده‌ی راهبری نوع‌دوستانه شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟
 ۲. مؤثرترین بعد شکل دهنده‌ی راهبری نوع‌دوستانه شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟
- در این مطالعه که از طریق فرآیند گردآوری داده‌ها به صورت ترکیبی استفاده شده است، ابتدا در بخش کیفی از طریق مصاحبه با خبرگان، نسبت به شناسایی مضامین شکل دهنده‌ی راهبری نوع‌دوستانه شرکت‌های بازار سرمایه طی سه مضمون پایه؛ سازمان دهنده و فراگیر اقدام می‌شود و در بخش کمی نیز از طریق فرآیند رتبه‌بندی ماتریسی، تلاش می‌شود تا مؤثرترین بعد شناسایی شده از مرحله‌ی کیفی، تعیین گردد.

۲-۱. پیشینه پژوهش

فیدورووا و همکاران ([Fedorova et al., 2023](#)) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر مخارج و افشای عملکردهای نوع دوستی شرکتی بر ارزش شرکت» انجام دادند. نتایج نشان می‌دهد که افشاء فعالیت‌های بشردوستانه مبتنی بر نوع اول (انگیزه‌های درونی مثل توسعه‌ی بهداشت منابع انسانی؛ توازن و برابری آموزش و ...)، تأثیر کمتری بر جذابیت سرمایه‌گذاری شرکت نسبت به فعالیت‌هایی نوع دوستانه‌ی نوع دوم دارد. همچنین مشخص افشاء عملکردهای نوع دوستانه‌ی نوع دوم از اثرگذاری بالاتری بر ارزش شرکت برخوردار می‌باشد. آنانزا و همکاران ([Ananzeh et al., 2022](#)) مطالعه‌ای با عنوان «بررسی تأثیر کیفیت راهبری شرکتی و مکانیسم‌های آن بر کمک‌های نوع دوستانه شرکت: شواهدی از انگلستان» انجام دادند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که هم میزان و هم شدت کمک‌ها با عملکرد بهتر حاکمیت شرکتی مرتبط است. از طرف دیگر استقلال هیئت مدیره ارتباط مثبتی با میزان کمک‌های نوع دوستانه دارد، در حالیکه ارتباط معناداری با شدت کمک‌های نوع دوستانه‌ی شرکت‌ها وجود ندارد. وانگ و همکاران ([Wang et al., 2022](#)) مطالعه‌ای با عنوان «ارزیابی تأثیر مالکیت خارجی و نوع دوستی شرکتی» انجام دادند. نتایج نشان داد، وجود مالکیت خارجی در نظام راهبری شرکتی، کمک‌های مالی شرکت‌ها در زمینه‌های نوع دوستی را تقویت می‌نماید. لذا این مطالعه اذعان می‌نماید. سو و سائوروالد ([Su & Sauerwald, 2018](#)) مطالعه‌ای با عنوان «آیا نوع دوستی شرکتی ارزش شرکت را افزایش می‌دهد؟ بررسی نقش تعدیل‌کننده حاکمیت شرکتی» انجام دادند. این مطالعه، با این استدلال آغاز می‌شود که آیا مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی می‌توانند منافع مالی نوع دوستی شرکتی را تحریک کنند یا خیر. یافته‌های کسب شده در این مطالعه نشان دهنده‌ی این موضوع است، که حاکمیت شرکتی نقش تعدیل‌کننده مهمی در رابطه بین نوع دوستی شرکتی و ارزش شرکت ایفا می‌کند. صفی‌خانی و همکاران ([Safikhani et al., 2024](#)) مطالعه‌ای با عنوان «اثر تعدیل‌کنندگی حاکمیت شرکتی بر ارتباط بین افشاء داوطلبانه و عملکرد مالی شرکت‌ها» انجام دادند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد توانایی حاکمیت شرکتی بر ارتباط بین افشاء داوطلبانه و کیوتوبین تأثیر منفی و معناداری دارد. همچنین از بین شاخص‌های توانایی حاکمیت شرکتی متغیرهای نوع مالکیت و کیفیت حسابرسی تأثیر معناداری بر رابطه بین افشای داوطلبانه و کیوتوبین دارند. الهامی و وکیلی فرد ([Elhami & Vakili Fard, 2022](#)) مطالعه‌ای با عنوان «بررسی تأثیر راهبری شرکتی،

رقابت‌پذیری و محافظه‌کاری مدیریتی بر افشای داوطلبانه اطلاعات» انجام دادند. مرور پیشینه‌ی تجربی مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد، پژوهش‌های اندکی در گذشته مسئله‌ی راهبری نوع دوستانه به منظور حفاظت از حقوق سهامداران را مورد بررسی قرار داده است و مسئله‌ی راهبری نوع دوستانه با درک شکاف حاضر مبنی بر فقدان چارچوب نظری به منظور حفاظت از حقوق سهامداران پدیده‌ی مورد بررسی به دنبال واکاوی این مفهوم در جامعه‌ی هدف می‌باشد.

۳. روش‌شناسی

این مطالعه به دلیل نوظهور بودن مفهومی، از منظر روش‌شناسی در بعد هدف، جزء مطالعه‌های اکتشافی تلقی می‌شود. شیوه‌ی پیاده‌سازی تحلیلی در این بخش، تمرکز بر انجام تحلیل مضمون می‌باشد. در بعد نتیجه نیز این مطالعه، در دسته مطالعه‌های توسعه‌ای قرار می‌گیرد. در نهایت به لحاظ جمع‌آوری نوع داده در دسته مطالعه‌های ترکیبی و استقرائی/قیاسی قرار داد. زیرا ابتدا در بخش کیفی از طریق از رویکرد آترید-استرلینگ ([Attride-Stirling, 2001](#)) ابعاد راهبری نوع دوستانه مشخص می‌شود و پس از انجام تحلیل دلفی مبنی بر تأیید حد اجماع نظری و پایایی ابعاد شناسایی شده، در بخش کمی از طریق فرآیند رتبه‌بندی تفسیری، مطالعه‌ی حاضر به دنبال تعیین محوری ترین بعد راهبری بشردوستانه در بستر شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد.

۳-۱. جامعه آماری و نحوه‌ی انتخاب نمونه

جامعه‌ی آماری بخش کیفی خبرگان دانش حسابداری می‌باشد. دو مبنا برای تعریف خبرگی مشارکت‌کنندگان در این مطالعه به پیروی از پژوهش هنوود و پیدگن ([Henwood & Pidgeon, 1992](#)) مدنظر قرار گرفت. اولین معیار خبرگی، استفاده از اهمیت تناسب^۲ بود که برای این منظور قبل از شروع فرآیند مصاحبه، ۲۰ نفر انتخاب شدند. مبنای دوم در این زمینه، حساسیت به واقعیت‌های مورد مطالعه^۳ بود تا در نهایت براساس بنیش محققان ۱۲ نفر انتخاب شدند که به لحاظ سطح انگیزه و آگاهی، آمادگی مشارکت در پژوهش را داشته باشند. در ادامه باتوجه به مبنای نقطه اشباع تئوریک به عنوان نقطه‌ی اتمام مصاحبه‌ها، مشخص گردید، در مصاحبه‌ی دوازدهم، هیچ معیار جدیدی برای سنجش پدیده‌ی مورد بررسی ایجاد نگردید و براین اساس ۱۲ نفر به عنوان خبره در این مطالعه در

^۲ The Importance of Fit Context goals

^۳ Sensitivity to the Facts Under Study

بخش کیفی مشارکت داشتند. مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی شامل خبرگان دانشگاهی و اساتید حسابداری صاحب‌نظر و دارای تجربه حرفه‌ای در حوزه راهبری شرکتی می‌باشند. باتوجه به توضیح این موارد، جدول (۱) اطلاعات جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان را ارائه می‌دهد.

جدول ۱. اطلاعات مصاحبه‌شوندگان (منبع: یافته‌های پژوهش)

مشارکت کنندگان	جنسیت	سن	مدرک تحصیلی	حوزه تخصصی	محل فعالیت
اول	مرد	۴۹ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود
دوم	زن	۴۳ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه خوارزمی
سوم	مرد	۵۲ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه مازندران
چهارم	زن	۴۳ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه تربیت مدرس
پنجم	مرد	۵۹ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه ممفیس آمریکا
ششم	مرد	۵۵ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه سالفورد منچستر انگلستان
هفتم	زن	۴۴ سال	دکتری	حسابداری	عضو کمیته تدوین استانداردهای حسابداری
هشتم	زن	۴۳ سال	دکتری	حسابداری	عضو کمیته تدوین استانداردهای حسابداری و هیات علمی دانشگاه خاتم
نهم	مرد	۵۳ سال	دکتری	حسابداری	عضو کمیته فنی سازمان حسابرسی، هیات علمی دانشگاه آزاد قزوین
دهم	مرد	۴۸ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه کردستان
یازدهم	زن	۴۲ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه الزهرا
دوازدهم	مرد	۴۱ سال	دکتری	حسابداری	دانشگاه شهید بهشتی

در بخش کمی پس از طراحی مدل از طریق انتخاب جامعه هدف در بین مدیران شرکت‌های بورسی براساس تجربه‌های کاری و سطح دانش فنی و تخصص مدیریت، تعداد ۲۵ نفر به عنوان جامعه هدف در بخش کمی براساس نمونه‌گیری در دسترس و همگن انتخاب شدند. جدول (۲) اطلاعات جمعیت شناختی را نشان می‌دهد.

جدول ۲. اطلاعات جمعیت شناختی پژوهش (منبع: یافته‌های پژوهش)

بخش کمی			بخش کیفی			متغیر
درصد	تعداد	معیارها	درصد	تعداد	معیارها	
۷۲٪	۱۸	مرد	۵۸.۳۴٪	۷	مرد	جنسیت
۲۸٪	۷	زن	۴۱.۶۶٪	۵	زن	
۱۰۰٪	۲۵	جمع	۱۰۰٪	۱۲	جمع	
۲۰٪	۵	کمتر از ۴۰ سال	۵۰٪	۶	بین ۴۰ تا ۴۵ سال	سن
۲۴٪	۶	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۱۶.۶۷٪	۲	بین ۴۵ تا ۵۰ سال	
۵۶٪	۱۴	بیشتر از ۵۰ سال	۳۳.۳۳٪	۴	بیشتر از ۵۰ سال	
۱۰۰٪	۲۵	جمع	۱۰۰٪	۱۲	جمع	
۴۸٪	۱۲	کمتر از ۲۰ سال	۳۳.۳۳٪	۴	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	سابقه کاری
۵۲٪	۱۳	بیشتر از ۲۰ سال	۶۶.۶۷٪	۸	بیشتر از ۱۵ سال	
۱۰۰٪	۲۵	جمع	۱۰۰٪	۱۲	جمع	

فرآیند گردآوری داده‌های پژوهش در بخش کیفی

در جمع‌آوری داده‌ها، در ابتدا از مصاحبه‌های باز و سپس از مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند با زمان متوسط یک ساعت استفاده گردید. سوالات مصاحبه‌ها شامل موقعیت‌های واقعی بودند که مصاحبه شوندگان برحسب تجربه و یا تحصیلات با آن مواجه شده بودند.

در بخش غربالگری محتوایی سوالات مصاحبه عبارت بودند از:

۱. چه مکانیزمی از حاکمیت شرکتی می‌تواند در توسعه حفاظت از منافع سهامداران مثرتر عمل نماید؟
 ۲. چه مکانیزمی از حاکمیت شرکتی می‌تواند در تعامل فراگیر و پویا با سهامداران مؤثر باشد؟
 ۳. چه مکانیزمی به پویایی ساختارهای شرکت در مواجهه با ذینفعان کمک می‌کند؟
 ۴. چه مکانیزمی به عنوان نوع دوستی در نظام راهبری شرکتی می‌تواند توسعه دهنده‌ی شایستگی‌های شرکت باشد؟
- در بخش تعیین مضامین فراگیر سوالات مصاحبه عبارت بودند از:
۵. آیا نوع دوستی به عنوان مبنای ارزش در کارکردهای راهبری شرکتی می‌تواند مبنایی برای حفاظت از منافع سهامداران تلقی می‌شود؟

۶. چه زیرساخت‌هایی به توسعه نوع دوستی در لایه‌های راهبری شرکت‌ها کمک می‌کند؟
۷. تاچه اندازه توسعه دانش در ساختار شرکت می‌تواند مبنایی برای شناخت مفهوم راهبری نوع‌دوستانه تلقی شود؟
۸. مرز بین راهبری نوع‌دوستانه با رویکردهای شهروند شرکتی کدام است؟
- به‌منظور سنجش اعتبار کدگذاری‌های صورت گرفته، از طریق روش مثلث‌سازی^۴ در پژوهش‌های کیفی، سنجش اعتبار در پژوهش‌های کیفی را از طریق حداقل سه‌منبع مورد سنجش قرار می‌دهد. لذا در این مطالعه برای محقق‌شدن این امر، در ۴ بعد نسبت به مرور نظرات خبرگان پس از پایان کدگذاری اقدام به اعتبارسنجی در بخش کیفی شد.

جدول ۳. اعتبارسنجی مثلث‌سازی ابعاد شناسایی شده

ابعاد مثلث‌سازی	تشریح
مثلث‌سازی منابع داده‌ها ^۵	در این بعد هدف ارزیابی تناسب تئوریک یا همراستایی مفهومی مضامین فراگیر با منابع علمی در پژوهش‌های گذشته می‌باشد. لذا با توجه به اینکه در این مطالعه براساس ماهیت تحلیل، مضامین فراگیر از دل پژوهش‌های قبلی استخراج می‌شوند، اعتبار داده‌ای کدهای شناسایی شده مورد تأیید می‌باشد. زیرا همراستایی مضامین فراگیر با مفاهیم شناسایی شده در پژوهش‌های گذشته صورت گرفته است.
مثلث‌سازی همکاران محقق ^۶	در این بعد هدف ارزیابی فرآیند جمع‌آوری داده‌ها در مصاحبه و کدگذاری بود. در واقع تفاسیر ذهنی مشارکت‌کننده در کدگذاری و طراحی سوالات در مصاحبه مبنای اعتبارسنجی می‌باشد. در این مطالعه با توجه به مشارکت چندین محقق در کنارهم، ضمن نزدیک نمودن تفاسیر ناشی از کدها، هرگونه انحراف در مسیر مصاحبه‌ها و کدها مورد بحث قرار می‌گرفت.
مثلث‌سازی روش ^۷	در این بعد هدف روش جمع‌آوری داده‌ها در مطالعه کیفی می‌باشد. به‌عنوان مثال نحوه رسیدن به نقطه اشباع تئوریک از دل مصاحبه‌ها مورد توجه می‌باشد. لذا براساس اینکه در جریان مصاحبه از مصاحبه‌باز(عمیق) و نیمه‌باز برای رسیدن به نقطه اشباع تئوریک بهره برده، لذا روش جمع‌آوری داده‌ها از تک‌بعدی بودن خارج و براساس مجموع شیوه‌های مصاحبه و کدگذاری اولیه در محل مصاحبه نسبت به اعتبار مطالعه کمک نموده است.
مثلث‌سازی نظریه ^۸	در این بعد که دارای مرز خاکستری به لحاظ اجرا با مثلث‌سازی منابع می‌باشد، هدف لینک نمودن مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر از مرحله کدگذاری محوری و انتخابی

⁴ Validation Triangulation

⁵ Data Source Triangulation

⁶ Investigator Triangulation

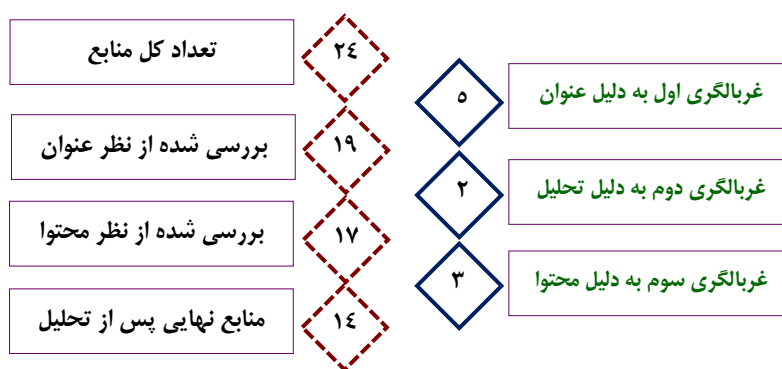
⁷ Method Triangulation

⁸ Theory Triangulation

می‌باشد. لذا باتوجه به اینکه فرآیند تعیین اسامی تئوریک برای مضامین سازمان دهنده براساس تئوری‌های وابسته در سایر دانش بین رشته‌ای همچون مدیریت صورت گرفت، لذا از منظر مثلث سازی نظریه نیز کدهای شناسایی شده مورد تأیید می‌باشد.

۴. یافته‌های پژوهش

همسو با ماهیت پژوهش در بخش کیفی از تحلیل مضمون استفاده شده است. جهت تعیین مضامین مربوط به راهبری نوع‌دوستانه، از رویکرد آترید-استرلینگ ([Attride-Stirling, 2001](#)) بهره برده شده است. تحلیل مضمون شیوه غربالگری سیستماتیک از محتوای پژوهش‌های مرتبط و به بسط ابعاد شناسایی شده به سوالات مصاحبه برای ارائه چارچوب نظری می‌باشد. لذا با ایجاد نقشه راه مطالعاتی براساس پژوهش براون و کلارک ([Braun & Clarke, 2006](#)) نسبت به شروع انجام پژوهش اقدام می‌گردد. ابتدا می‌بایست از طریق غربالگری سیستماتیک نسبت به شناسایی مضامین فراگیر نظام راهبری نوع‌دوستانه از متون پژوهشی گذشته اقدام نمود تا مسیر انجام مصاحبه برای تعیین مضامین پایه و سازمان دهنده مشخص شود. برای این منظور ابتدا طی سه مرحله اولیه ارزیابی محتوایی؛ عنوان و تحلیل نسبت به تعیین میزان پژوهش‌های مشابه در بازه زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ در دسته پژوهش‌های بین‌المللی و ۱۴۰۱-۱۴۰۳ در دسته پژوهش‌های داخلی اقدام شد. براین اساس به منظور یافتن پژوهش‌های مشابه از پایگاه‌ها و مراجع پژوهشی معتبر، اقدام به شناسایی پژوهش‌های مرتبط با هدف پژوهش شد.

شکل (۴) فرآیند تحلیل غربالگری پژوهش‌های متناسب با هدف پژوهش جهت شناسایی مضامین

براساس غربالگری پژوهش‌ها از سه حیث عنوان، محتوا و تحلیل، مشخص شد، تعداد ۱۴ پژوهش می‌تواند در شناسایی مضامین فراگیر نظام راهبری نوع دوستانه مورد بررسی قرار گیرد. پس از این مرحله، در گام بعدی می‌بایست از طریق سیاهه ارزیابی انتقادی که نمونه‌ی آن در جدول زیر ارائه شده است، نسبت به تعیین امتیاز هریک از پژوهش‌های انتخاب شده در بازه ۱۰-۵۰ اقدام نمود و پژوهش‌هایی که امتیاز زیر ۳۰ را کسب نمایند از دور بررسی خارج می‌شوند. طبق جدول (۵) براساس ده معیار ارزیابی انتقادی و باتوجه به امتیازهای اختصاص داده شده، نسبت به تعیین پژوهش‌های مرتبط با راهبری شرکتی بر مبنای نوع دوستی اقدام می‌شود.

جدول ۵. فرآیند ارزیابی پژوهش‌های تایید شده جهت تعیین مولفه‌های پژوهش

پژوهش‌های مرتبط	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
فیروزروا و همکاران ^(۲۰۲۳)	۲	۴	۳	۳	۳	۴	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۲	۵
آنانزا و همکاران ^(۲۰۲۲)	۱	۳	۴	۴	۴	۳	۴	۳	۳	۵	۴	۴	۲	۴
وانگ و همکاران ^(۲۰۲۲)	۲	۴	۵	۳	۳	۵	۳	۵	۲	۵	۳	۳	۱	۵
کرور و جسی ^(۲۰۲۲)	۳	۳	۴	۳	۴	۳	۳	۴	۳	۴	۳	۳	۳	۴
نزیلا ^(۲۰۲۲)	۴	۳	۴	۴	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۴
نوننی و همکاران ^(۲۰۲۲)	۳	۳	۵	۵	۴	۳	۵	۳	۳	۳	۲	۳	۲	۴
اندری ^(۲۰۲۱)	۴	۴	۳	۳	۴	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۴	۱	۳
اون وبکی ^(۲۰۲۰)	۳	۳	۳	۳	۳	۴	۳	۳	۳	۴	۲	۵	۳	۴
هامیت و جکسون ^(۲۰۱۹)	۲	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۲	۳
ساگسینا و جاگوتا ^(۲۰۱۸)	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳
حکاکی و همکاران ^(۲۰۱۸)	۳	۳	۴	۵	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
سو و ساتوروالد ^(۲۰۱۸)	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳
صفی‌بخانی و همکاران ^(۱۴۰۳)	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳
عارف‌مش و همکاران ^(۱۴۰۱)	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳
جمع	۲۵	۳۵	۳۹	۳۴	۳۶	۳۴	۳۴	۳۶	۲۸	۳۸	۲۸	۳۵	۲۰	۳۸

⁹ Carr & Hesse

¹⁰ Noone et al

¹¹ Andre

¹² Owen & Buck

¹³ Hammett & Jackson

¹⁴ Saxena & Jagota

¹⁵ Hakkak et al

همانطور که مشخص است، برحسب دستورالعمل این تحلیل، ۴ پژوهش امتیاز زیر ۳۰ را کسب نمودند که از ادامه بررسی خارج می‌شوند. در گام بعدی از طریق مشخص نمودن، مضامین اصلی و مورد توجه پژوهش‌های تأیید شده، تلاش می‌شود تا نسبت به غربالگری محتوایی و تعیین مضامین فراگیر براساس بیشترین تکرار از مجموع پژوهش‌های انتخاب شده اقدام نمود.

جدول ۶. غربالگری سیستماتیک مضامین فراگیر

محققان	توسعه مدیریت گرایانه	توسعه ساختار گرایانه	توسعه فرهنگ گرایانه	توسعه شهروند گرایانه	توسعه حفاظت گرایانه
۱ آنانزا و همکاران (۲۰۲۲)	-	☒	☒	-	☒
۲ وانگ و همکاران (۲۰۲۲)	☒	-	-	☒	☒
۳ کرر و حسی (۲۰۲۲)	☒	☒	-	☒	-
۴ نریلا (۲۰۲۲)	-	☒	☒	-	☒
۵ نونی و همکاران (۲۰۲۲)	☒	-	-	☒	-
۶ اندری (۲۰۲۱)	-	☒	-	☒	☒
۷ اون و باک (۲۰۲۰)	-	-	☒	-	☒
۸ سو و سائوروالد (۲۰۱۸)	-	☒	-	-	☒
۹ ساگسینا و جاگوتا (۲۰۱۸)	☒	-	☒	-	-
۱۰ عارف‌منش و همکاران (۱۴۰۱)	-	☒	-	☒	☒
جمع	۴	۶	۴	۵	۷

باتوجه به تایید ۱۰ پژوهش، همانطور که مشخص شده است، مضامین فراگیری که بیش از نصف پژوهش‌های تایید شده را کسب نمودند، به عنوان مضامین فراگیر انتخاب شدند. در این فرآیند

می‌بایست براساس مضامین فراگیر و مصاحبه‌های انجام شده، نسبت به تعیین مضامین پایه و سازمان دهنده اقدام نمود. برای این منظور می‌بایست ابتدا نسبت به کدگذاری اولیه اقدام نمود.

❖ کدگذاری اولیه

جهت ایجاد کدهای اولیه (باز) در مرحله اول، برای تسهیل شکل استقراء در تحلیل مضمون، ابتدا از فرآیند سیستماتیک ارزیابی انتقادی برای شناسایی مضامین فراگیر نظام راهبری نوع‌دوستانه بهره برده شد. در این مطالعه باتوجه به مرور محتوایی پژوهش‌های گذشته، سه مبنای توسعه ساختارگرایانه؛ توسعه شهروندگرایانه و توسعه حفاظت‌گرایانه برای پیاده‌سازی نظام راهبری نوع‌دوستانه به عنوان مضامین فراگیر انتخاب شدند که برای کدگذاری اولیه و براساس سوالات مصاحبه مسیر تعیین مضامین پایه را مشخص نمودند. لذا براساس این پروتکل، در زمان مصاحبه و طرح سوالات، اگر نکته مبهمی در بیان پاسخ مصاحبه‌شوندگان بود، آن مبحث آنقدر ادامه می‌یافت تا سوال‌های بعدی از دل آن شکل گیرد.

❖ جستجوی مضامین مشابه و بازبینی مضامین

پس از مصاحبه‌ها و رسیدن به نقطه اشباع تئوریک از طریق همسان نمودن مفاهیم برآمده از کدگذاری باز، نسبت به دسته‌بندی مفاهیم هم معنا و اختصاص عنوان متناسب با مضامین یکدست شده، اقدام می‌شود تا مضامین پایه تشکیل دهنده مضامین سازمان دهنده تلقی گردند. این مرحله، شامل جستجو و شناسایی مضامین است که مضامین پس از تطبیق کدها با مضامین بالقوه از بخش کدگذاری شده متن استخراج می‌شود. لذا طبق جداول ایجاد شده، نسبت به تخصیص هریک از مضامین پایه به یک مضمون سازمان‌دهنده اقدام گردید.

❖ نامگذاری ترکیبی مضامین/مضامین فراگیر

مضامین فراگیر شامل مضامین عالی دربرگیرنده حاکم بر متن به مثابه کل است. در واقع کلیه ابعاد مضامین سازمان‌دهنده به واحدی بزرگتر در قالب مضامین فراگیر تفکیک می‌شوند و انتخاب نام آن‌ها براساس ابعاد نظری یا استانداردهای مرتبط با پدیده‌ی مورد بررسی ملموس می‌گردد. لذا با عنایت به توضیح‌های داده شده در این بخش اقدام به تفکیک مضامین سازمان‌دهنده به مضامین فراگیر می‌گردد.

الف) مضمون فراگیر توسعه حفاظت گرایانه در پیاده سازی نظام راهبری نوع دوستانه براساس تخصیص مضامین پایه به مضامین سازمان دهنده پس از اتمام کدگذاری مشخص گردید، ۱۳ مضمون پایه تشکیل دهنده دو مضمون سازمان دهنده حفاظت گرایانه می باشند. لذا حفاظت از حقوق سهامداران اولین مضمون فراگیری است که می تواند در پیاده سازی نظام راهبری نوع دوستانه ایفا نقش نمایند.

جدول ۷. مضمون فراگیر توسعه حفاظت گرایانه

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
مضمون فراگیر توسعه حفاظت گرایانه	رویکرد مدنتیت در نظام راهبری	توسعه حق تقدم برای سهامداران
		افزایش درصد سهام شناور آزاد
		توسعه حسابداری قضایی
		تفکیک مالکیت از کنترل
		سرمایه سازی اجتماعی سهامداران
		انتخاب یک نماینده از سهامداران خرد در هیئت مدیره
		توسعه طرح پرداخت غرامت به سهامداران
	رویکرد کثرت گرایی در نظام راهبری	توسعه تصمیم گیری جمعی برای حفاظت از منافع سهامداران
		پاسخگویی فراگیر به انتظارات حداکثری سهامداران
		ارزیابی دوره ای عملکرد مدیران جهت حفاظت از منافع سهامداران
		شفاف نمودن فرآیند انتخاب مدیران در اساسنامه شرکت و ابلاغ به سهامداران
		تسهیل ارتباط مضاعف بین ساختار مدیریتی و حاکمیت شرکتی در حفاظت از منافع سهامداران
		مشروعیت بخشی به انتظارات سهامداران در راهبردهای استراتژیک

که باتوجه به جدول (۷) می توان شکل (۵) مربوط به مضامین فراگیر توسعه حفاظت گرایانه جهت پیاده سازی نظام راهبری شرکتی را ارائه نمود.

شکل (۵) مضمون فراگیر توسعه حفاظت گرایانه

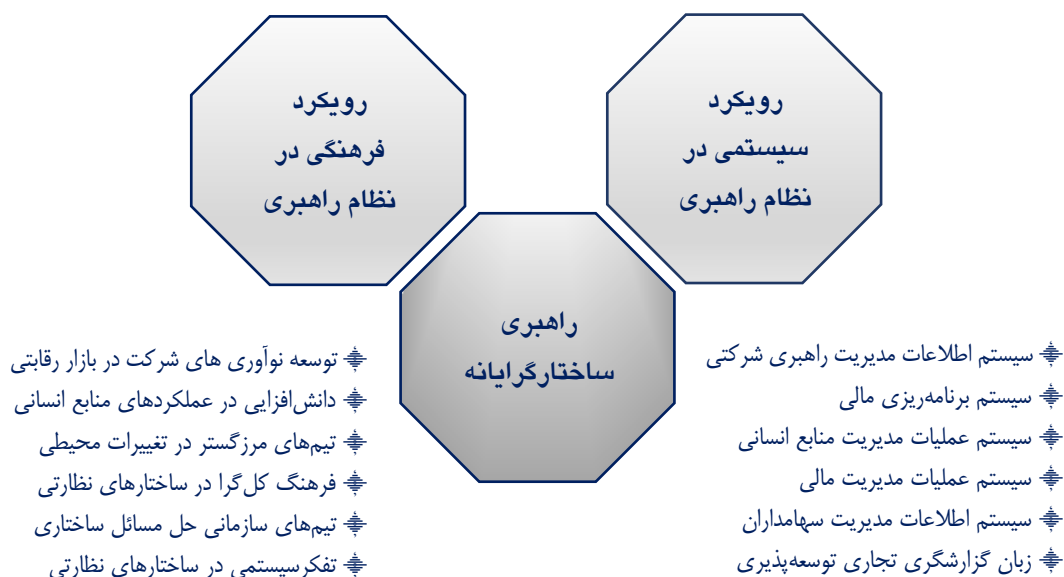
ب) مضمون فراگیر توسعه ساختارگرایی در پیاده سازی نظام راهبری نوع دوستانه براساس تخصیص مضامین پایه به مضامین سازمان دهنده پس از اتمام کدگذاری مشخص گردید، ۱۲ مضمون پایه تشکیل دهنده دو مضمون سازمان دهنده توسعه ساختارگرایی می باشند. لذا توسعه ساختارهای نظارتی دومین مضمون فراگیری است که می تواند در توسعه نظام راهبری نوع دوستانه ایفا نقش نمایند.

جدول ۸. مضامین فراگیر توسعه ساختارگرایی

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
توسعه نوآوری های شرکت در بازار رقابتی	رویکرد فرهنگی در نظام راهبری	مضامین فراگیر توسعه ساختارگرایی
دانش افزایی فراگیر در عملکردهای منابع انسانی		
توسعه تیم های مرزگستر درون سازمانی در شناخت تغییرات محیطی		
توسعه فرهنگ کل گرا در ساختارهای نظارتی		
توسعه تیم های سازمانی جهت پویایی حل مسائل ساختاری		

توسعه تفکر سیستمی در ساختارهای نظارتی	رویکرد سیستمی در نظام راهبری	
توسعه سیستم اطلاعات مدیریت راهبری شرکتی (GMIS)		
توسعه سیستم برنامه ریزی مالی «ERF»		
توسعه سیستم عملیات مدیریت منابع انسانی (HMIS)		
توسعه سیستم عملیات مدیریت مالی (FTPS)		
سیستم اطلاعات مدیریت سهامداران «SMIS»		
توسعه زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیری (XBRL)		

که باتوجه به جدول (۸) می‌توان شکل (۶) مربوط به مضامین فراگیر توسعه ساختارگرایی نظام راهبری نوع دوستانه را ارائه نمود.

شکل (۶) مضامین فراگیر توسعه ساختارگرایی

ج) مضمون فراگیر توسعه شهروندگرایانه در پیاده سازی نظام راهبری نوع دوستانه

براساس تخصیص مضامین پایه به مضامین سازمان دهنده پس از اتمام کدگذاری مشخص گردید، ۱۱ مضمون پایه تشکیل دهنده دو مضمون سازمان دهنده شهروندگرایی در نظام راهبری نوع دوستانه

می‌باشند. لذا توسعه شهروندگرایی سومین مضمون فراگیری است که می‌تواند در پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه ایفا نقش نمایند.

جدول ۹. مضامین فراگیر توسعه شهروندگرایانه

مضامین فراگیر	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین پایه
مضامین فراگیر توسعه شهروندگرایانه	رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری	توسعه کارآفرینی شرکتی
		توسعه اقتضائی مسئولیت‌پذیری شرکتی
		توسعه یادگیری شرکتی
		توسعه تمرکززدایی شرکتی
		توسعه انعطاف‌پذیری رسمیت شرکتی
	رویکرد شایستگی در نظام راهبری	تعیین معیارهای شفاف و مشخص در انتصاب مدیرعامل
		رعایت اصل شایسته‌سالاری در ترکیب هیئت مدیره
		توسعه سطح حرفه‌ای‌گرایی منابع انسانی
		توسعه پاداش رقابتی به مدیران و منابع انسانی
		توسعه آموزش‌های پایدار به منابع انسانی
		توسعه عدالت و برابری منابع انسانی

که باتوجه به جدول (۹) می‌توان شکل (۷) مربوط به مضامین فراگیر توسعه شهروندگرایی به عنوان مبنای پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه را ارائه نمود.

شکل (۷) مضامین فراگیر توسعه شهروندگرایانه

❖ ارائه چارچوب نظری

بخش کیفی پژوهش

در بخش کیفی این مطالعه، با مرور ۱۴ پژوهش اولیه انتخاب شده از محتوای پژوهش‌های مشابه سه مضمون فراگیر انتخاب شد و سپس براساس این مضامین نسبت به انجام مصاحبه و کدگذاری اقدام گردید که باتوجه به نقطه اشباع تئوریک، ۱۲ مصاحبه در مدت زمان تقریبی ۱۳ ساعت با خبرگان انجام گرفت و مجموعاً ۳۶ مضمون پایه و ۶ مضمون سازمان دهنده بر مبنای ۳ مضمون فراگیر ایجاد شدند. لذا در یک دسته‌بندی کلی می‌توان مجموع مضامین پایه؛ سازمان‌دهنده و فراگیر را در شکل (۸) به ترتیب زیر ارائه نمود.

شکل (۸) چارچوب نظری پیاده‌سازی راهبری نوع دوستانه

در این بخش پس از انجام تحلیل مضمون، می‌بایست نسبت به تدوین چک لیست ۷ گزینه‌ای لیکرت برای انجام تحلیل دلفی توسط اعضای پانل اقدام نمود. شایان ذکر است در گام اول قبل از انجام بازنمایی سیستمی از تعداد ۱۲ نفر از خبرگان خواسته شد تا نسبت به توازن مفهومی معیارهای پژوهش، امتیاز لازم را به هریک از مضامین سازمان دهنده در راستای مضامین فراگیر ارائه دهند. لذا طی دو دور تحلیل دلفی براساس میانگین و ضریب توافق، تلاش شده تا مضامین سازمان دهنده همراه با واقعیت‌های شرکت‌های بازار سرمایه، مورد ارزیابی قرار گیرد. بدین منظور این مضامین پایه برای نظرسنجی در قالب یک چک لیست ۷ گزینه‌ای در اختیار متخصصان قرار گرفت که جدول (۱۰) نتایج تحلیل دلفی را نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. فرآیند گام اول و دوم تحلیل دلفی

مضامین سازمان دهنده	دور اول دلفی		دور دوم دلفی		نتیجه
	میانگین	ضریب توافق	ادغام	میانگین	ضریب توافق
مضمون فراگیر توسعه حفاظت گرایانه	۵/۵۰	۰/۷۵	-	۶/۱۰	۰/۸۲
	۶	۰/۸۰	-	۶/۲۰	۰/۸۵
مضامین فراگیر توسعه ساختارگرایی	۵/۴۰	۰/۷۰	-	۶/۳۰	۰/۸۸
	۵/۳۰	۰/۶۵	-	۵/۵۰	۰/۷۵
مضامین فراگیر توسعه شهروندگرایی	۵/۲۰	۰/۶۵	-	۵/۵۰	۰/۷۵
	۵/۲۰	۰/۶۵	-	۵/۵۰	۰/۷۵

بخش کمی پژوهش

نتایج تحلیل دلفی براساس دو مرحله از تحلیل دلفی نشان می دهد که تمامی مضامین سازمان دهنده همراستا با مضمون فراگیر از پایایی و حد اجماع نظری لازم برخوردار می باشد. لذا باهدف پاسخ به تعیین تأثیرگذارترین مضمون راهبری نوع دوستانه در سطح شرکت های بازار سرمایه، از تحلیل ماتریس رتبه بندی بهره برده می شود. لذا جهت مقایسه زوجی مولفه های پژوهش از فرآیند ارزیابی تاثیرگذاری سطر «i» بر ستون «j» و یا برعکس و یا متقابل، استفاده می شود. همچنین بایستی بیان نمود، به منظور انعطاف پذیری تحلیلی می بایست به ۶ مضمون سازمان دهنده به عنوان محور تحلیل، از F1 تا F6 کد اختصاصی تعلق داده شود. برای تعیین نوع روابط پیشنهاد شده است که از نظر خبرگان براساس نمادهای مندرج در جدول (۱۱) استفاده می شود:

جدول ۱۱. اختصارهای مرتبط با نمادهای تحلیل

نمادهای اختصاری	تعیین روابط سطری «i» و ستونی «j»		تشریح تفسیری نمادهای اختصاصی
	V	$i \Rightarrow j$	
	A	$i \Leftarrow j$	
	X	$i \Leftrightarrow j$	
O		$i \nRightarrow j$	عدم وجود اثر سطر و ستون

براساس شناخت مفهومی از نحوه‌ی امتیازدهی در مقیاس زوجی در این تحلیلی، در گام اول می‌بایست ماتریس خودتعاملی ساختاری (SSIM) ایجاد شود تا ارتباط سطری «i» و ستونی «j» هریک از محورهای اصلی شناسایی مورد ارزیابی قرار گیرد.

جدول ۱۲. مقایسه زوجی جهت تشکیل ماتریس خودتعاملی

		F	F1	F2	F3	F4	F5	F6
مؤلفه‌های مستقر سطر «i»	رویکرد مدنیت در نظام راهبری	F1	-	V	A	O	A	O
	رویکرد کثرت‌گرایی در نظام راهبری	F2		-	A	A	A	V
	رویکرد فرهنگی در نظام راهبری	F3			-	V	A	V
	رویکرد سیستمی در نظام راهبری	F4				-	A	O
	رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری	F5					-	V
	رویکرد شایستگی در نظام راهبری	F6						-
		مؤلفه‌های مستقر ستون «j»						

در این بخش می‌بایست نسبت به تعیین ماتریس تفسیری براساس مقایسه سطر «i» و ستون «j» و شاخص مد به ترتیب زیر اقدام شود.

جدول ۱۳. فرآیند ماتریس تفسیری نظام راهبری نوع دوستانه

F6	F5	F4	F3	F2	F1	F	«مولفه‌های مستقر سطر»
				رویکرد مدنیّت مبنایی توسعه رویکرد کثرت گرایی در نظام- راهبری نوع دوستانه	⦿	F1	
رویکرد کثرت گرایی مبنای توسعه رویکرد شایستگی در نظام راهبری نوع دوستانه				⦿		F2	
رویکرد فرهنگی مبنای توسعه رویکرد شایستگی در نظام راهبری نوع دوستانه		رویکرد فرهنگی- مبنای توسعه- رویکرد سیستمی در نظام راهبری نوع دوستانه	⦿	رویکرد فرهنگی مبنایی توسعه رویکرد کثرت گرایی در نظام راهبری نوع دوستانه	رویکرد فرهنگی مبنایی توسعه رویکرد مدنیّت در نظام راهبری نوع دوستانه	F3	
		⦿		رویکرد سیستمی مبنایی توسعه- رویکرد کثرت گرایانه در نظام راهبری نوع- دوستانه		F4	
رویکرد اکوسیستمی مبنای توسعه رویکرد شایستگی در نظام راهبری نوع دوستانه	⦿	رویکرد اکوسیستمی مبنای توسعه رویکرد سیستمی در نظام راهبری نوع دوستانه	رویکرد اکوسیستمی مبنای توسعه رویکرد فرهنگی در نظام راهبری نوع دوستانه	رویکرد اکوسیستمی مبنایی توسعه رویکرد کثرت گرایانه در نظام راهبری نوع دوستانه	رویکرد اکوسیستمی مبنایی توسعه رویکرد مدنیّت در نظام راهبری نوع دوستانه	F5	
⦿						F6	
مولفه‌های مستقر ستون «J»							

در ادامه و براساس اختصار مرتبط با هریک از نمادهای تحلیل، در این بخش می‌بایست نتایج حاصل از جدول (۱۱) را براساس بازتعریف اختصارهای تحلیل به صورت ماتریسی طبق جدول (۱۴)، تفسیر نمود تا براساس آن بتوان ماتریس دستیابی طبق جدول (۱۵) را ایجاد نمود.

جدول ۱۴. فرآیند تبدیل نمادهای اختصاری به ۰ و ۱

تبدیل نمادهای مفهومی به اعداد کمی		نماد مفهومی
V	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۱ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۰ قرار می‌گیرد.	
A	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۰ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۱ قرار می‌گیرد.	
X	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۱ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۱ قرار می‌گیرد.	
O	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۰ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۰ قرار می‌گیرد.	

در این بخش براساس این مفاهیم، اقدام به تشکیل ماتریس دستیابی جهت تعیین مقایسه سطر «i» و ستون «j» براساس ۰ و ۱ می‌شود.

جدول ۱۵. ماتریس دستیابی نظام راهبری نوع دوستانه

		F	F1	F2	F3	F4	F5	F6
مولفه‌های مستقر سطر «i»	رویکرد مدنیت در نظام راهبری	F1	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	رویکرد کثرت‌گرایی در نظام راهبری	F2	۰	۱	۰	۰	۰	۱
	رویکرد فرهنگی در نظام راهبری	F3	۱	۱	۱	۱	۰	۱
	رویکرد سیستمی در نظام راهبری	F4	۰	۱	۰	۱	۰	۰
	رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری	F5	۱	۱	۱	۱	۱	۱
	رویکرد شایستگی در نظام راهبری	F6	۰	۰	۰	۰	۰	۱
		مولفه‌های مستقر ستون «j»						

در ادامه‌ی تحلیل جهت تعیین ارتباط غیرمستقیم بین محورهای پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه، مقایسه‌ی زوجی i امین مولفه به صورت دو به دو با تمام عناصر از (i + 1) ام تا n ام مورد مقایسه قرار می‌گیرد. برای هر ارتباط پاسخ بله از گزینه «☒» استفاده شده است که به معنای وجود ارتباط قطبی بین مولفه‌های پژوهش است.

جدول ۱۶. مقایسه زوجی بین مضامین گزاره‌ای براساس فرم ماتریس

	ماتریس متقابل F1... F6									
	F1 – F2	F2 – F1	F1 – F3	F3 – F1	F1 – F4	F4 – F1	F1 – F5	F5 – F1	F1 – F6	F6 – F1
F1				☒				☒		
	ماتریس متقابل F2... F6									
	F2 – F3	F3 – F2	F2 – F4	F4 – F2	F2 – F5	F5 – F2	F2 – F6	F6 – F2		
F2		☒		☒		☒				
	ماتریس متقابل F3... F8									
	F3 – F4	F4 – F3	F3 – F5	F5 – F3	F3 – F6	F6 – F3				
F3				☒						
	ماتریس متقابل F4... F8									
	F4 – F5	F5 – F4	F4 – F6	F6 – F4						
F4		☒								
	ماتریس متقابل F5–F8									
	F5 – F6	F6 – F5								
F5										

براساس، ماتریس مقایسه زوجی، در این بخش اقدام به تدوین ماتریس دستیابی نهایی براساس ارتباط غیرمستقیم محورهای اصلی در مقایسه زوجی و اختصاص گزینه «A» در تقاطع مقایسه سطر «i» و ستون «j» می‌شود. در واقع در این بخش اگر مولفه‌ی F1 با مولفه‌ی F2 بدون ارتباط تفسیر شده باشد، اما ارتباط بین F2 با F3 به صورت مستقیم تعریف شده است، براساس اجرای دستور بولین پروداکت در نرم‌افزار متلب می‌توان ارتباط F1 با F3 به صورت متقارن و در قالب «*» تعیین شود. لذا نتایج این بخش در جدول (۱۷) به ترتیب زیر ارائه شده است.

جدول ۱۷. ماتریس دستیابی نهایی محورهای پیاده‌سازی راهبری نوع دوستانه

	F	F1	F2	F3	F4	F5	F6
مؤلفه‌های مستقر سطر «i»	رویکرد مدنیت در نظام راهبری	F1	۱	۱	۰	۰	۰
	رویکرد کثرت‌گرایی در نظام راهبری	F2	۰	۱	۱*	۰	۱
	رویکرد فرهنگی در نظام راهبری	F3	۱	۱	۱	۰	۱
	رویکرد سیستمی در نظام راهبری	F4	۰	۱	۰	۱*	۰
	رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری	F5	۱	۱	۱	۱	۱
	رویکرد شایستگی در نظام راهبری	F6	۰	۰	۱*	۱*	۱
مؤلفه‌های مستقر ستون «j»							
تأثیرگذاری انتقالی				تأثیرگذاری مستقیم			

لذا براساس ماتریس متقابل و تفسیری مبتنی بر نتایج کسب‌شده از مقیاس زوجی، می‌بایست در آخرین گام از این تحلیل نسبت به اولویت‌بندی هریک از محورهای اصلی پیاده‌سازی راهبری نوع دوستانه در بستر مطالعه اقدام نمود.

جدول ۱۸. اولویت‌بندی محورهای پیاده‌سازی راهبری نوع دوستانه

		تأثیرگذاری مستقیم	تأثیرگذاری انتقال‌پذیر	تأثیرگذاری تفسیری	تأثیرگذاری کلی	درصد تأثیرگذاری جامع	Rank
رویکرد مدنیت	F1	۲	۰	۱	۳	۸۸۲٪	5 th
رویکرد کثرت‌گرایی	F2	۲	۲	۱	۵	۱۴۷۰٪	3 rd
رویکرد فرهنگی	F3	۵	۰	۴	۹	۲۶۴۷٪	2 nd
رویکرد سیستمی	F4	۲	۱	۱	۴	۱۱۷۶٪	4 th
رویکرد اکوسیستمی	F5	۵	۰	۵	۱۰	۲۹۴۱٪	1 st
رویکرد شایستگی	F6	۱	۲	۰	۳	۸۸۳٪	5 th
مجموع		۱۷	۵	۱۲	۳۴		
درصد		۵۰٪	۱۴۷۰٪	۳۵۳٪			

براساس نتایج بدست آمده مشخص گردید، ۵۰ درصد مقایسه سطری و ستونی از نظر تأثیرگذاری، مستقیم می‌باشد و ۱۴/۷۰ درصد نوع تأثیرگذاری سطری و ستونی، انتقالی است و ۳۵/۳ درصد نیز به صورت تأثیرگذاری تفسیری است. همچنین مشخص شد، از میان مضامین سازمان‌دهنده‌ی پیاده‌سازی راهبری نوع‌دوستانه به عنوان محورهای اصلی تحلیل ماتریسی، مضمون رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری، مهمترین آیت‌م تلقی می‌شود که می‌تواند در حفاظت از حقوق سهامداران نقش کلیدی را داشته باشد.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش ارائه‌ی چارچوب راهبری نوع‌دوستانه در کارکردهای حفاظت از حقوق ذینفعان می‌باشد. همانطور که در فرآیند این مطالعه از نظر تحلیلی تشریح شد، در فاز اول مطالعه باهدف پاسخ به سوال اول پژوهش مبنی بر شناسایی مضامین مؤثر در پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه، از طریق مصاحبه با ۱۲ نفر از خبرگان حسابداری، مجموعاً ۳ مضمون فراگیر؛ ۶ مضمون سازمان دهنده و ۳۶ مضمون پایه شناسایی و در قالب چارچوب نظری پژوهش ارائه شدند. در تحلیل نتیجه کسب شده بایستی بیان گردد، توسعه ارزش‌ها در مضمون فراگیر شهروندگرایی جهت پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه، به دلیل پویایی ارتباطات درون سازمانی و وجود حمایت ادراک شده از کارکردهای نظارت راهبری شرکتی، می‌تواند در افزایش اثربخشی حفاظت از منافع ذینفعان در درون و بیرون شرکت‌ها مؤثر باشد. از طرف دیگر رویکرد اکوسیستمی در نظام راهبری نوع دوستانه به واسطه‌ی چابکی ساختاری خود در نظارت‌های حاکمیت شرکتی، با تکیه بر تقویت اعتماد سازمانی، سطح یادگیری و دانش تخصصی را توسعه می‌بخشد و برای حل مسائل شرکت به ویژه مسائل مربوط به ذینفعان، تلاش می‌کنند تا کمترین هزینه به سهامداران تحمیل گردد. در نهایت نیز باید بیان نمود، توسعه نظام راهبری نوع دوستانه براساس کاهش رسمیت ساختاری برخلاف نظریه‌های کلاسیک حاکمیت شرکتی، به دنبال شکوفایی استعدادها و ارتقاء مشارکت درون با بیرون شرکت می‌باشند تا از این طریق حد فاصل بازده مورد انتظار با بازده واقعی کاهش یابد و این موضوع، به افزایش ظرفیت‌های تأمین منابع مالی مورد نیاز آتی شرکت از طریق سهم بیشتر عرضه سهام شرکت در سبد سرمایه‌گذاران منجر شود.

در بخش کمی این مطالعه، براساس نتایج این فرآیند تحلیلی مشخص شد، مطلوب‌ترین مبنا جهت ارزیابی تمدن حاکمیت شرکتی، مؤلفه‌ی کارکرد صیانت‌گرایی یکپارچه حاکمیتی می‌باشد. در واقع این فرآیند تحلیل، توالی از فرآیندهای ارزیابی مؤلفه‌های پژوهش را بکار بستند تا از این طریق مشخص گردد، استراتژیک‌ترین مبنای کاربردی در بستر شرکت‌های بازار سرمایه، کدام مؤلفه می‌باشد. لذا نتایج همانطور که گفته شد، حکایت از تعیین کارکرد صیانت‌گرایی یکپارچه حاکمیتی به عنوان مهمترین معیار این پدیده دارد. در تحلیل نتیجه‌ی کسب شده باید بیان نمود، رویکرد صیانت‌گرایی در مقوله‌ی توسعه سطح حفاظت حاکمیتی، اشاره به این موضوع دارد که شرکت‌ها برای رسیدن به تمدن حاکمیتی به دلیل ماهیت شرکت‌هایی که در آن قرار دارند یعنی ماهیت نمایندگی، چاره‌ای جزء اولویت دادن به منافع ذینفعان به ویژه سهامداران خود ندارند تا بتوانند در این عرصه به پایداری دست یابند. در این کارکرد، حاکمیت شرکتی به سطحی از دلیل پویایی ارتباطات درون سازمانی و وجود حمایت ادراک شده از کارکردهای نظارت راهبری شرکتی نیاز دارد تا بتواند از تمام ظرفیت‌های خود برای افزایش اثربخشی حفاظت از منافع ذینفعان در درون و بیرون شرکت بهره‌مند شوند. لذا حاکمیت شرکتی می‌تواند از معیار صیانت‌گرایی به عنوان بخشی از فرآیندهای خود در عرصه‌ی کنترل عملکردهای شرکت، طرحی همچون پرداخت غرامت به سهامداران را در اساسنامه یا گزارش‌های تفسیری مدیریت، ایجاد نمایند تا با انتقال حمایت ادراک شده به ذینفعان، بتوانند اعتماد بالاتری را در سطح یک بازار رقابتی بدست بیاورند. تفکیک مالکیت از کنترل شرکت همچون تقلیل سطح مالکیت مدیریتی می‌تواند بخش دیگری از کارکردهای صیانت‌گرایی در پدیده‌ی تمدن حاکمیت شرکتی تلقی گردد که به واسطه وجود یک ادراک فراگیر از اهمیت حقوق ذینفعان در مراوده با آنان می‌باشد که به شرکت‌ها کمک می‌کند تا در یک بازار رقابتی از جایگاه و اعتبار بالاتری برخوردار باشند. نتیجه کسب شده با پژوهش‌های وانگ و همکاران ([Wang et al., 2022](#))؛ کرر و حسی ([Carr, 2022](#)) و نونی و همکاران ([Noone et al., 2022](#)) مطابقت دارد.

باتوجه به اهمیت کارکردی توسعه‌ی نظام راهبری نوع دوستانه در سطح شرکت‌های بازار سرمایه، در وهله‌ی اول به هیئت مدیره شرکت‌های بازار سرمایه به عنوان ارکان راهبری شرکتی توصیه می‌شود تا در طراحی مجدد ساختار شرکت‌های بازار سرمایه، تلاش نمایند به جنبه‌های رعایت حقوق شهروندی، حقوق ذینفعان و حقوق ساختاری توجه کنند و ساختارهای متوازن با انتظارات برآمده از

بسترهای اجتماعی را شکل دهند تا بتواند از یکسو به افزایش رضایت سهامداران کمک نماید و از سویی دیگر، حافظ منافع ذینفعان آینده باشند. همچنین باتوجه به اینکه رویکرد اکوسیستمی مبنای غالب پیاده‌سازی نظام راهبری نوع دوستانه در سطح شرکت‌های بازار سرمایه تعیین گردید، توصیه می‌شود تا شرکت‌ها از طریق چابک‌تر نمودن ساختارهای سازمانی خود نسبت به تغییرات محیطی واکنش سریع‌تری از خود نشان دهند. در واقع تجربه پاندمی کرونا در طی چند سال گذشته، شاید مهمترین مصداقی است که می‌توان نام برد که شرکت‌ها می‌بایست چشم‌اندازهای آینده‌نگرانه‌تری در خصوص تغییرات محیط بیرون شرکت‌ها داشته باشند و از طریق توسعه اکوسیستم های راهبردی بتواند گستره‌ی مشروعیت خود را وسیع‌تر نمایند.

منابع

- Aggarwal, D. (2023). The Politics of Mandatory Corporate Philanthropy. *Northwestern Law & Econ Research Paper*(23-14), 23–44.
- Ananzeh, H., Al Amosh, H., & Albitar, K. (2022). The effect of corporate governance quality and its mechanisms on firm philanthropic donations: evidence from the UK. *International Journal of Accounting & Information Management*, 30(4), 477–501.
- Arefmanesh, z., Mirjalili, E. S., nazemi ardakani, m., & Zare Zardini, T. (2022). The role of corporate governance mechanism on the relationship between the quality of internal information and the efficiency of resource allocation. *Iranian Journal of Accounting, Auditing and Finance in the Islamic Environment*, 1(2), 70–99. <https://doi.org/10.22034/aafic.2022.348669.1010>
- Attridge-Stirling, J. (2001). Thematic networks: an analytic tool for qualitative research. *Qualitative research*, 1(3), 385–405.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77–101.
- Bui, H., & Krajcsák, Z. (2024). The impacts of corporate governance on firms' performance: from theories and approaches to empirical findings. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 32(1), 18–46.
- Carr, C., & Hesse, M. (2022). Technocratic urban development: Large digital corporations as power brokers of the digital age. *Planning Theory & Practice*, 23(3), 476–485.
- Chai, K.-C., Xie, D.-C., Yeh, C.-P., Lan, H.-R., & Cui, Z.-X. (2022). Chinese national civilized city and corporate social responsibility: will civilized city promote corporate social responsibility? *Applied Economics Letters*, 29(7), 593–596.
- Elhami, M., & Vakili Fard, H. R. (2022). Investigating the Impact of Corporate Governance, Competitiveness and Management Conservatism on Voluntary Disclosure of Information. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(41), 177–199. [In Persian]

- Fedorova, E., Demin, I., & Silina, E. (2023). Impact of expenditures and corporate philanthropy disclosure on company value. *Corporate Communications: An International Journal*, 28(3), 425–450.
- Ghaeed, M., Khodadadi, V., Jorjor Zadeh, A., & Kaab Omeir, A. (2024). Corporate governance and investment efficiency: with emphasis on managerial conservatism. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(51), 323–344.
- Grine, F., Bensaid, B., & Yusoff, M. Z. M. (2013). Islamic art and the ethos of spirituality within a civilizational context. *Multicultural Education & Technology Journal*, 7(4), 288–300.
- Henwood, K. L., & Pidgeon, N. F. (1992). Qualitative research and psychological theorizing. *British journal of psychology*, 83(1), 97–111.
- Ishfaq, A. M., Akram, N. M., Enrico, B., & Gazi, A. M. (2021). Corporate governance and corporate philanthropy during COVID-19: mediating role of knowledge management. 2021 IEEE International Conference on Technology Management, Operations and Decisions (ICTMOD),
- Marra, M., Ruan, J., Schopohl, L., & Yin, C. (2022). CEO Innate Altruism and Firm Corporate Social Responsibility. Available at SSRN 4191624.
- Navabi Moghadam, Z., Zare, A., Yousefi Sadeghloo, A., & Jamali, J. (2022). An Investigation on the Conflict of Interests of Bank Shareholders Using the Corporate Governance Approach. *Legal Research Quarterly*, 24(96), 360–387. [In Persian]
- Neves, M. E., Santos, A., Proença, C., & Pinho, C. (2023). The influence of corporate governance and corporate social responsibility on corporate performance: an Iberian panel data evidence. *EuroMed Journal of Business*, 18(4), 552–574.
- Noone, J., Earl, J., Stephens, C., Rafalski, J., Allen, J., Alpass, F., & Topa, G. (2022). An application of the resource-based dynamic process model in the context of retirement planning. *Work, Aging and Retirement*, 8(3), 225–240.
- Ozili, P. K. (2023). Corporate governance and financial inclusion. *Journal of Money and Business*, 3(1), 89–107.
- Safikhani, F., Kazemi, H., & Ehtesham Rasi, R. (2024). The moderating effect of corporate governance on the relationship between voluntary disclosure and Corporate financial performance. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 13(51), 233–254. [In Persian]
- Su, W., & Sauerwald, S. (2018). Does corporate philanthropy increase firm value? The moderating role of corporate governance. *Business & Society*, 57(4), 599–635.
- Tshabalala, S. (2021). The Governance of Corporate Philanthropy.
- Wang, A., Luo, X., Zeng, Y., & Zhang, H. (2022). Foreign ownership and corporate philanthropy. *Finance Research Letters*, 46, 102461.
- Xu, E. G., Yang, J. W., Shan, Y. G., & Graves, C. (2023). The influence of corporate governance on the performance of family-controlled firms: exploring the effects of legal jurisdiction. *International journal of managerial finance*, 19(3), 615–644.
- Yakubu, I. N., Kapusuzoglu, A., & Ceylan, N. B. (2023). Revisiting the corporate governance and corporate performance nexus: evidence from value-based metrics. *Journal of Economic and Administrative Sciences*.
- Zhao, Y., Qin, Y., Zhao, X., & Shi, L. (2020). Impact of altruistic motivation perception on corporate hypocrisy: A study based on fuzzy set qualitative comparative analysis. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 38(6), 6795–6803.